

Alain Robbe-Grillet'nin *Silgiler* Romanında Zaman ve Mekân Sarmalları¹**Evrım ATUN ERMAĞAN²****Özet**

Alain Robbe-Grillet 1953 yılında yayınladığı ilk romanı *Les Gattes* ile klasik romana başkaldırmıştır. Yeni Roman'ın babası tabir edilen Robbe-Grillet, klasiklerin inandığı ve savunduğu gerçekleri yıkmayı hedeflemiş, edebiyattaki kalıplaşmış düşüncelerden sıyrılmış, edebiyat dünyasında yeni bir çığır açmıştır. 19. yüzyılda hüküm sürmüş olan "olay"ı çalışmayı mantıksız bulmuş, romanlarını nesnel ve nesnelere betimlemeleri çevresinde oluşturmuştur. Zaman ve mekân kavramlarını, geleneksel romanda olduğu gibi anlatımı süslemek niyetiyle değil, hikâyenin çizgisel gidişatını değiştirmek amacıyla kullanmıştır. İşte bu çalışmanın amacı da, Alain Robbe-Grillet'nin *Silgiler* adlı romanında, zaman ve mekân kavramlarının sarmal yapısını inceleyerek romanın değişen yüzünü gözler önüne sermektir.

Anahtar Kelimeler: Yeni roman, Alain Robbe-Grillet, zaman kavramı, mekân kavramı, sarmal yapı.

Time And Space Spirals In *The Erasers* Of Alain Robbe-Grillet**Abstract**

Alain Robbe-Grillet rose against to the classic novel with his first novel *The Erasers* published in 1953. Known as the forerunner of the New Novel, he aimed to deconstruct the realities of the classics; he put away the dogmatic thoughts of the literature and marked a new era in the literary world. He found no sense in studying the case in the story but the objects and their descriptions. The way he used the time and space concepts was also different, he intended to trouble the linear structure of the story, not to decorate it as we find in the traditional novel. The purpose of this article is to show the new form of the novel by exploring the spiral structures of the time and space concepts used by Alain Robbe-Grillet, in his novel called *The Erasers*.

Keywords: New novel, Alain Robbe-Grillet, time concept, space concept, spiral structure.

Giriş

Robbe-Grillet'nin 1953 yılında yayınladığı ilk romanı *Les Gattes* klasik romana başkaldırı niteliğindedir. Alışlagelmiş kalıplardan çok uzak, geleneksel yapıya başkaldırı niteliğindeki bu eser, edebiyat dünyasında yeni bir çığır açmıştır. Yeni Roman'ın babası sayılan Robbe-Grillet, bu yeni fikir ve roman konseptiyle birçok romancıyı da etkilemiş ve çevresinde toplamıştır.

Robbe-Grillet, "Yeni Gerçekçilik" olarak adlandırdığı doktrini ile okuyucuyu devrim niteliğindeki değişikliklerle tanıştırır. Bu düşünceye göre, roman sürekli olarak iyiye doğru giden bir değişimin parçası olmak zorundadır. Eski formlara bağlı kalmaya çalışmak, roman sanatını hatta tüm sanatların katili olmak demektir. Eskiye takılı kalmak, bugünün

¹ Bu makale XI. Ulusal Frankofoni Kongresi kapsamında 12 Mayıs 2015 tarihinde Yıldız Teknik Üniversitesi'nde sunulan metnin genişletilmiş halidir.

² Okt., İstanbul Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü Fransızca Birimi, evrimatun@gmail.com

gerçekliğinden uzaklaştıracak, bugün yapılan gözlemi yansıtırken anlam karmaşasına sebep olacaktır.

Klasik romanlar, yazdıkları zamanın simgelerini taşırlar, o simgeler değişen dünya çerçevesinde günümüzde bir anlam ifade etmemektedir. Çağdaş yazar, eskiyi bir kenara bırakıp, insan davranışları üzerindeki ruhsal ve ideolojik etkenleri değil, zaman, nesnelere, hareketler ve durumlar arasındaki ilişkiyi çağdaş düşünceyle birleştirerek romanında işlemelidir.

İşte Robbe-Grillet'in tüm bu düşünceleri ile öncülüğünü yaptığı Yeni Roman edebiyat dünyasına yeni bir nefes getirmiştir. Kendisiyle birlikte Michel Butor, Claude Simon, Robert Pinget, Claude Ollier ve Nathalie Sarraute bu türde en çok eser veren yazarlardan olmuşlardır. Yeni Romancılar, 19. yüzyılda hüküm sürmüş olan "olay"ı çalışmayı mantıksız bulmuş, romanlarını "tasvir"e dayalı anlatımla yazmıştır. Geleneksel romanda olduğu gibi dünya, belli bir olayın etrafını sarmalayan bir bütün olmadığı gibi, romanın konusunu da olayların merkezindeki kişiler değil, kişileri çeviren adeta kişileşip kimlik kazanan çevrelerin tasviri oluşturur.

Geleneksel romancıların sıkı sıkıya sarıldığı dört kavram; kişi, öykü, biçim ve içerik kavramları artık Robbe-Grillet için "modası geçmiş" kavramlardır. Ona göre kişiler üzerine kurulmuş bir roman geçmişte kalmıştır. Romandaki eylemi yönlendiren, serüvenden serüvene koşan, belli özelliklere sahip, toplumun belirli kesimlerinin simgesi olmuş, bize bazı bilgileri aktarma görevini üstlenen kişilerin Robbe-Grillet'in romanlarında yeri yoktur (Şen, 1997: 195).

Romanda, konu özneneden uzaklaşır, nesne etrafında dönmeye başlar. Romanda nesnelere, mekânların detaylı tasvirlerine oldukça büyük ölçüde yer verilir. Romandaki özne o nesnelere gören kişilerin gözleridir. Günlük hayatta önemsizmiş gibi gözükken, aslında herkesin çeşitli anlamlar kattığı nesnelere, biz fark etmesek de önemli ayrıntılar taşırlar. Zaten yaşam da küçük ayrıntılarda gizlidir. Kurgudan uzak ve nesnelere egemenliğindeki *Silgiler* romanı da tasvirin en önemli olduğu kitaplardan biri olarak gösterilir.

Roman derinliklerinde gizli anlamlar saklayan, insanların okurken bu anlamları bulmaya çalışacakları bir psikolojik oyun haline dönüşmemelidir. Herkesin derinliği, ruhsal dünyası farklıdır, yazarın kitaba yansıtacağı kendi derinliğidir, okuyucunun ise kendi derinliğini o dünyada çözmeye çalışması bir kargaşaya neden olacaktır. Herkesin gerçekliği farklıdır, yazarın romanı oluştururken yansıttığı gerçeklik diğer herkesin gerçekliği olamaz. Roman, ne insanın özel dünyasını yansıtmak ne de karakter analizi yapmakla yükümlü olmadığı gibi bir otobiyografi özelliği de taşımamalıdır.

Silgiler, Sofokles'in Kral Oedipus eserinden ilham alınarak yazılmış polisiye bir romandır. Bir cinayeti çözmek için görevlendirilen Wallas, hikâyenin sonunda cinayetin failine dönüşmektedir. Roman, objektif bakış açısıyla yazılmıştır, bir dış anlatıcı vardır ve okuyucu her şeyi bilir. Okuyucu maktulün ölmediğini, Wallas'ın gerçekleştirmemiş bir cinayeti çözmeye geldiğinin bilincindedir. Oedipus ile kurulan ilişkileri kavrayan okuyucu için de zaten romanın sonunu tahmin etmek güç olmayacaktır.

Yeni romanda, dolayısı ile Robbe-Grillet'in romanında en önemli etkenlerden biri zamandır. Hikâye kişiler üzerine değil zaman üzerine örülür. Zaman kavramına anlam katmak için kullanılan metaforlara çok sık rastlanır.

Romanın açılışında, baş aktör insan değil zamandır. Bu açılıştaki öğeleri önem sırasına göre sıralarsak, birinci sırayı zamana, ikinci sırayı saate, üçüncü sırayı

olaylara, dördüncü sırayı eşyalara, son sırayı da, zaten bir robot gibi hareket etmekte olan insana vermemiz gerekecektir (Parla, 2013: 279).

Hikâyede zaman kronolojik olarak verilmez. Hikâyenin kahramanı Wallace'ın kolundaki saatin 24 saat boyunca durması ve hikâyenin sonunda babası Daniel Dupont'u yanlışlıkla ateş edip öldürdüktan sonra tekrar çalışmaya başlaması, okuyucunun iki farklı gerçeklik arasında gidip gelmesine yol açar. Gerçek zaman ve düşsel zaman arasında yaşanan bu gel-gitler zaman kavramı başka bir boyuta taşınır. Klasik eserlerdeki kronolojik yapı bozulur, zaman kendi etrafında dönmeye, sarmal bir yapı oluşturmaya başlar. Bu yapı ile olaylar bir yumak gibi dolanır, her okuyucunun bu yumağı açma yöntemi farklı olacaktır. Okuyucu hikâyeye kendi yorumunu katacak, zamanı kendine göre yönlendirecektir.

Robbe-Grillet, romanında alışlagelmiş betimleme kullanımı dışında bir tarz yaratır. Betimlemelerinin en göze çarpan özelliği sık sık tekrar edilişleridir. Aynı yerin, aynı zamanın betimlemesi birçok kez tekrar edilir, bu da olaylar arasında döngüsel bir yapı oluşturur. Aralıklarla aynı mekânın tasviri, aynı anın tekrar anlatılışı şimdiki zaman ve geçmiş zaman arasında karmaşa oluşturur. Klasik tarza inat oluşturulmuş bu yapıda zaman düz bir zeminde akmaz, kendi içinde ve dışında daireler çizerek ilerler, sarmal bir yapı oluşturur.

Robbe-Grillet'de başlangıç ya da sonuç yoktur, her şey tekrara dayanır. Hiçbir şey başlamaz fakat yeniden başlar. Yazar, yazdıklarıyla okuyucuyla ilk olarak tanışmaz, yeniden tanışır (Vareille, 1981: 121).

Klasik eserlerde hikâyeyi anlamlandırma amaçlı kullanılan betimleme, Robbe-Grillet romanlarında tam tersi bir görev üstlenerek anlamlı bir bütünü anlamsız kılar. Hikâyeye bir bütün olmaktan çıkıp, betimlemeler yardımıyla birçok parçaya bölünür. Zaman atlamalarıyla oldukça karışık hale gelen hikâyeye, betimlemelerle iyice içinden çıkılmaz bir hal alır. Hikâyenin tüm parçaları ayrı ayrı incelendiğinde onları bağlayan ince bir çizgi olduğu fark edilebilir fakat bunu yakalamak oldukça güçtür.

Eserde, betimlemeler klasik tarzda olduğu gibi, kahramanın karakteri, çevresi, yaşadığı yer hakkında bir ipucu vermek amacıyla kullanılmamaktadır. Eşyanın betimlemesi sadece eşyayı tasvir etmek için yapılır. Eşyanın orada olmasının bir nedeni yoktur, sadece orada olduğu için oradadır. Sokaklar anlatılırken bahsedilmek istenen sadece sokaklardır. Zaman anlatılırken, o an üzerinde durulur, geçmiş ya da gelecekte bahsedilmez. Bu kavramlara anlamlar katan insanın kendisidir. Her insanın, eşyaya, mekâna, zamana katacağı anlam farklıdır, kendi deneyimleri sonucu oluşur.

Klasik eserlerde gerçeklik hissi vermek için kullanılan uzun betimlemeler, bu romanda gerçeklikle kurulan bağı koparmak amacıyla kullanılır. Zamanda karmaşalar, mekânların birbirine tıpatıp benzemesi, yapılan uzun betimlemelerle hikâyeyi yakalamak güçleşir. Bunda amaç, yazarın yansıtmayı amaçladığı şeyin kendi gerçekliği değil okuyucunun gerçekliği olmasıdır.

Silgiler'de Zaman Sarmalları

“Her şeyi gören zaman, sana rağmen sonuca ulaştı” (Sofokles).

Kitabın en başında, henüz hikâyeye başlamadan oturtulmuş bu özdeyiş, romanda zaman kavramının önemine işaret eder. Cevabı bilen zaman akmaya devam eder. Karakterlerin yaptıkları, yaşadıkları önemsizdir, sonunda her şeyi çözüme ulaştıracak olan, kararı verecek olan zamandır. Hayatın başrol oyuncusu zamandır.

Her hikâyenin, her serüvenin başrol oyuncusu farklıdır. Zaman kişiseldir, her hayata verdiği yön farklıdır. İnsanların hayatı düz bir çizgi üzerinde yaşanmaz, gel-gitler, dalgalanmalar, karmaşalarla doludur. İşte Robbe-Grillet'in zamanla vermek istediği mesaj da budur. Zaman görecelidir, herkesin ondan çıkaracağı anlam farklı olacaktır.

Bu romanın amacı, zamanın kronolojik yapısıyla alay etmek, geleneksel romanın çizgisel kronolojisini yok etmek, onun yerine geçmiş hapsedebilen, geriye dönüşler yapabilen, insani zamanı yaratmaktır (Djavari, 2008: 6).

İnsanın hayatını doğrusal bir çizgi üzerinde yaşaması mümkün değildir, çünkü insan zihni bu çizgisel yapıya sahip değildir. Zihin zamanda atlamalar yapmayı sever. Kişi geçmişte yaşadığı bir anı düşünürken bir anda kendini gelecekle ilgili planlar yaparken bulabilir. Zihin inanılmaz uzunluktaki mesafeleri bir anda alabilir ve yine aynı hızla geri dönebilir. Yeni romancılar zihnin bu zaman bükebilme özelliğini vurgulamak adına romanlarında kronolojik zamanı bir kenara atıp, takip edilmesi güç, kendi üzerinde sarmalanıp gel-gitler yaşayan bir zaman kavramıyla karşımıza çıkarlar. Bununla yapılmak istenen zamana atfedilen önemi ortadan kaldırmaya çalışmaktır. Dikkati zamanın üzerinden alıp asıl anlatılana, dile çekmeye çalışırlar.

İnsan hayatından bahsedilen bir hikâyede neden saatlerdeki zaman vurgulanır? Hiçbir zaman kronolojik yapıda çalışmayan zihnimizi yansıtmak değil midir önemli olan? (Robbe-Grillet, 1964: 120).

Aynı nesnede olduğu gibi, zamana anlam katan da insandır, insanın yaşadıklarıdır. Robbe-Grillet de romanın zamanın bu özelliğine vurgu yapan anlatım ve betimlemeler kullanır. Anlattığı içinde bulunduğumuz zaman, şimdiki zamandır. Şimdiki zaman hakkında yorum yapılamaz, şimdiki anlatır. Onu geçmiş ve gelecekle ilişkilendirecek, anlam katacak olan insanın kendisidir. “Robbe-Grillet betimlemesinde, insan hayatındaki zamanın karmaşasını vurgulamak adına zaman hep birbirinden bağımsız dilimler halinde verilir” (Sunel, 1989: 69).

Silgiler bize polislik bir olayı sergiler: bir katil, bir dedektif, bir kurban vardır; ancak bu geleneksel kişiler arasındaki ilişkiler 'basit' değildir ve bizim alışkın olduğumuz saatlerle, dakikalarla ve saniyelerle ölçülen çizgisel bir kronolojiye göre düzenlenmemiştir. Robbe-Grillet *Silgiler*'de klasik trajedideki zaman birliğini anımsatırcasına yirmi dört saatlik bir zaman dilimi üzerinde dursa da, romanlarında saatlerle ölçülen zamanın hiçbir değeri yoktur; ona göre gerçek zaman insana özgü, insanın içindeki zamandır; bir başka şekilde söylemek gerekirse Robbe-Grillet'de zaman öznel bir zamandır (Şen, 1997).

Komiser Laurent'ın katilin başka dünyadan gelmiş olabileceğini söylemesi de bir bakıma hikâyede var olan dünyadan başka bir dünyanın olabileceği, bahsi geçen zaman boyutundan daha farklı boyutların da olabileceği ihtimaline işaret eder, okuyucunun zihninde farklı kapılar açmayı amaçlar. Robbe-Grillet ile zaman arasındaki özel ilişkiye, daha romanın giriş bölümündeysen bile tanıklık etmeye başlarız. Zamanın aslında olaylar üzerinde nasıl bir hükmünün olmadığını, her şeyin zamandan bağımsız kendi yolu yordamıyla ilerleyeceği sinyallerini burada gayet net verilir.

Hikâyede, Wallas'ın kolundaki saat, Garinati'nin tetiği çektiği saat 07.30'da durur ve bir gün sonra istemeden Dupont'un katiline dönüştüğü saat 07.30'da çalışmaya başlar. 24 saat boyunca hiç çalışmamış bir saatin, arada hiç yaşanmamış bir güne, yaşansa bile boşa gitmiş bir güne ve emeklere işaret etmesi mümkündür. Wallas'ın tüm uğraşları, soruşturmaları, koşturmacası hiçbir işe yaramamış, koca bir gün sanki bir silgiyle silinmiş gibi ortadan kaybolmuştur.

Romanda, her ne kadar geçiyormuş gibi gözüke de aslında zamanın durduğu izlenimi verilmektedir. Wallas'ın saatinin durması, romanın sonunda tekrar en başına geri dönmesiyle bu izlenim yaratılmaya çalışılır. Giriş bölümündeki kafenin tasviri ve anlatılan hikâye ile sonuç bölümündeki tasvir ve hikâye aynıdır. Bu geriye dönüş, lineer bir ilerleyişten çok dairesel, geriye doğru sarmalanan, adeta 360 derece açılı yapan bir ilerleyişi yansıtır.

“Dün ve yarın arasında, bugüne yer yok (s. 50-51)”

Roman, şimdiki zamanı, yani bugünü yaşanmamışçasına geri plana atar. Bir gün boyunca duran saat, romanın başlangıç ve bitiş bölümlerinin arada hiçbir şey yaşanmamış gibi birebir aynı oluşu ve bu paragrafta yansıtılan yok edilmiş bir bugün imajı, Wallas'ın arayıp bulamadığı silginin aslında bugünü silmekte başarılı olmuş olduğunun göstergesidir. Wallas ilerlemekte, ilerlerken de aslında elinde bir silgi varmış gibi, içinde bulunduğu zamanı silmektedir.

Robbe-Grillet'nin diğer romanlarında olduğu gibi bu romanında da aynı şeyler tekrarlanır durur. Bunun içindir ki Robbe-Grillet'nin romanlarında "olay gelişmez: kendi üzerine sarılır" (Genette, 1962: 34-44). Romanlarında sık sık göze çarpan bu sarmal yapı, aslında varmış gibi gözüken kronolojik sırayı bozar, olayları klasik romanlarla görülmeyen farklı bir boyutta sıralar. Saat tek bir çizgide ilerler gibi dursa da olaylar dairesel bir yapı içinde sarmalanır.

Silgiler'de Mekân Sarmalları

Silgiler'deki mekân kavramı, hikâyenin gelişimi ile önemli paralellikler taşır. Aynı zaman kavramında olduğu gibi döngüsel bir çizgi izler. Wallas hep bir şekilde başladığı yerde bulur kendini. Roman da zaten başladığı mekânda son bulmaktadır. Giriş bölümü ve sonuç bölümü aynı kafede, aynı kişiler arasındaki aynı konuşmalar eşliğinde geçmektedir. Ve yine saat sabahın altısıdır. Her şey başa alınmış, aynı mekâna ve aynı zamana dönülmüştür.

Romanda, hikâyenin karışıklığı ile yolların, sokakların karışıklığı ilişkilendirilmiş, Wallas çözmek için geldiği davada, aynı sürekli kaybolup durduğu sokaklarda olduğu gibi kendini bir labirentin ortasında bulmuştur. Olayı çözümlemesine çok yaklaşmış olduğu zamanlarda hep yanlış bir delil üzerine yoğunlaşmış ve sonuca götüreceği yoldan sapmıştır, tıpkı ana yola çıkmak için girdiği yanlış ara sokaklarda olduğu gibi. Her seferinde kaybolup başa döndüğü, ulaşmaya çalıştığı yerin adı da zaten “Boulevard Circulaire”dir. Romanda yaşanan olaylar da, şehrin yolları gibi dairesel bir yapı çizer, hikâye sonunda yine başa döner, ölüm haberi manşetlerden verilen Dupont'un gerçek ölümüyle sonuçlanır.

Mekânların tasvirini yaparken, yazarın amacı hikâyenin geçtiği çevreyi okuyucunun gözünde canlandırmaya çalışmaktır ve tek derdi de budur. Tasvirlerin arkasına duygular, göndermeler gizlemez. Okur çevreyi adeta bir topografya haritasına bakıyormuşçasına algılar. Tamamen sistematik ve çoğunlukla geometrik coğrafi bilgiler verilir. Tüm bu verilerin sonucunda, o mekânı hayal etmek, çeşitli anlamlar yüklemek okuyucuya bırakılır.

Wallas hikâye içerisinde birbirine çok benzeyen yollar ve sokaklar dolayısıyla sık sık yönünü şaşırır ve kaybolur. Sokaklar sarmalanıp durur, düğüm olur, içinden çıkılmaz hale gelir. Wallas'ın aklının karışıklığı, yön kestirmedeki beceriksizliği de yolları iyice karıştırmasına neden olur, çoğu kez onca yol yürümüş olmasına rağmen kendini başladığı noktada bulur.

Bu şekilde romandaki lineer yapı irdelenebilir. Wallas aslında doğrusal bir yol kat etmesine rağmen, kendi etrafında ve şehrin etrafında döner durur, sonuçta da başladığı yere döner; izlediği yol lineer değil, başlangıç noktası etrafında sarmalanan dairesel bir yoldur. “Robbe-Grillet'ye özgü mekân, imgelerin çevresinde sürekli dönüyormuş hissi yaratmak amaçlı

kullanılan bir mekândır. Robbe-Grillet'deki bütün mekanlar labirent biçimindedir” (Mansuy, 1971: 188).

Romanda, mekân betimlemeleri hikâyeye önemli göndermeler yapar niteliktedir. Birbirinin aynı yerler, karışık yollar caddeler, iç içe geçmiş sokakların hepsi büyük bir labirentin parçalarını oluşturur. Kapısından girildiğinde, bütün kanallarından geçip yine başına dönülen bir labirentin. Hikâye de, bir polisiye hikâyedir, sonuca giden olaylar sürekli düğüm halini alır, sarmalanır ve bir daire çizdirerek başa döner. Şehrin karışık sokakları, cinayetin aydınlanamayan parçalarıdır.

Sonuç

Yeni Roman'ın öncüsü kabul edilen Robbe-Grillet, 1953 yılında yayınladığı *Silgiler* ile romandaki geleneksel yapıya başkaldırmış, klasiklerin o güne kadar gelmiş prensiplerini yıkmayı hedeflemiş, deyim yerindeyse edebiyat dünyasında yeni bir çığır açmıştır.

20. yüzyıl ile birlikte, insanların dünya ile bağlantıları onu algılama şekilleri de değişmiş, dolayısıyla gerçekliği aktarma şekli de değişmiştir. Yeni Roman'da aranan, okuyucunun okuduğu kitapta, yazarın değil kendi gerçekliğini bulmasıdır. Bunun için de zaman kavramı büyük önem kazanmıştır çünkü insanın kendi ait en öznel varlığı zamandır. İçinde bulunulan zaman kişiye özeldir, ona anlam katan yaşanmışlıklardır, deneyimlerdir.

Hikâyede zaman belli bir çizgi üzerinde seyretmez, döngüsel hareketler çizer. İnsan zihninden yola çıkılarak yaratılan bu zaman kavramı, kimi zaman okuyucuya zor anlar yaşatır. Sadece şu anda yaşamayan insan zihni sürekli devinim halindedir. Bir saniye içinde kilometrelerce yol alabileceği gibi, birden çok yere de gidebilir, geçmişi düşünürken geleceğe zıplayabilir. İşte zihnin bu yapısı, romandaki zaman yapısını oluşturur. Betimlemelerle, benzetmelerle zamanın bu özelliği roman içinde sık sık hatırlatılır. Bu yapı aynı zamanda Wallas'ın serüveni ile de özleştirilir. Wallas, yaşadığı gel-gitlerle, sonuca yaklaşmışken attığı yanlış adımlar yüzünden başa dönmeleriyle, doğrusal bir çizgide ilerleyemez, zaman içinde döner durur.

Romanda, zaman duruyormuş, akıymıyormuş duygusu da verilmeye çalışılmıştır. Wallas'ın bir gün boyunca duran saati, bir sonuca vurdurmayacak, cinayeti durduramayacak uğraşlar, sanki o gün hiç yaşanmamış hissi yaratmaktadır. Bir gün önce ateş alan silahın bir gün sonra aynı saatte Dupont'un ölümüne yol açması buna en güzel örnektir.

Silgiler'de mekân kavramı da yapılan betimlemeler ile hikâyeye uyum sağlar. Anlatılan şehir, karmaşık caddelerden, birbirine çok benzeyen sokaklardan ve evlerden oluşur. Wallas, girdiği her yolda kaybolur, ulaşmaya çalıştığı noktaya gitmeye çalışırken yolu uzatır, gereksiz sokaklara sapar ve kendini yine başladığı noktada bulur. Aynı çözmeye çalıştığı sözde cinayette olduğu gibi. Kurban ölmemiştir ve Wallas bunu görmeyi başaramaz. Yanlış ipuçları, yönlendirmeler ile gerçeği ortaya çıkaramaz, başladığı noktaya döner. Dupont'u öldürmek için ateşlenen mermi, hedefini bulur ve cinayet gerçek olur.

Kaynakça

Genette, G. (1962). Sur Robbe-Grillet. Tel Quel, Hiver. No: 8. 34-44.

Mansuy, M. (1971). *Positions et Oppositions sur Le Roman Contemporain*. Paris: Editions Klincksieck.

Parla, J. (2013). *Don Kişot'tan Bugüne Roman*. Çağdaş Türkçe Edebiyat Dizisi. İstanbul: İletişim.

Şen, M. (1997). Robbe-Grillet'nin *Silgiler*'i ve Oedipus Öyküsü. *S. Ü. Fen-Edebiyat Dergisi*. S. 11: 195.

Vareille, J. C. (1981). *A.R.G. L'Etrange*. Paris: A. G. Nizet. 121.